

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 6/2003 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2004

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens biträdande generalsekreterare meddelade utskottet genom en skrivelse den 18 september 2003 i det syfte som framgår av 38 § 3 mom. riksdagens arbetsordning att riksdagen den 18 september 2003 remitterat regeringens proposition om statsbudgeten för 2004 (RP 55/2003 rd) till finansutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ekonomidirektör Hannele Laihonen, lantbruksråd Leena Hömmö, äldre regeringssekreterare Elma Solonen, överinspektör Esa Hiiva och överinspektör Sanna-Liisa Taivalmaa, jord- och skogsbruksministeriet
- äldre regeringssekreterare Seija Kivinen och budgetråd Kati Suihkonen, finansministeriet
- överdirektör Pauli Karvinen, Lantmäteriverket

- lantmåteridirektör Juhani Jokela, Österbottens lantmåteribyrå
- direktör Erkki Joki-Tokola och äldre forskare Elina Virtanen, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi MTT, Forskningsstationen i Norra Österbotten
- överdirektör Erkki Kemppainen, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi MTT
- t.f. ombudsman Päivi Rönni, Finfood - Finlands Matinformation rf
- ordförande Esa Partanen, Ekoförbundet rf
- vice skogsdirektör Timo Nyrhinen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Irma Kärkkäinen, Pohjois-Savon koulutus-
kuntayhtymä

Avgränsning av utlåtandet

Utskottet avgränsar sina detaljerade överväganden till de frågor som nämns nedan.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Främjande av ägoregleringar i statsbudgeten

Med ägoregleringar avses alla åtgärder inom

lantmäteriverkets uppgiftsområde som kan vidtas för att förbättra fastighetsindelningen och främja en ändamålsenlig användning av fastigheter. Den ägoreglering som lantmäteriverket genomför främjar och stöder en sådan utveck-

ling av markanvändningsstrukturerna på landsbygden som ur allmän och privat synvinkel leder till bästa möjliga resultat. Målet är att detta resultat nås på ett ekonomiskt lönsamt sätt och med små skador och förluster.

Ägoreglering verkställs vid en ordinarie ägoregleringsförrättning, dvs. vid nyskifte, projektnyskifte, reglering av vattenägor och lokal vägförrättning. Dessutom verkställs ägoregleringar i samband med inlösningsförrättningar enligt lagen om inlösen av fast egendom (603/1977) och allmänna vägförrättningar. Det har blivit allt vanligare i samband med större allmänna vägprojekt och inlösningsprojekt att en separat ägoregleringsförrättning genomförs som ett projektnyskifte.

Kostnaderna för ägoregleringsförrättningar utgörs av förrättningskostnader och kostnader för ombyggnad i samband med förrättningar. Förrättningskostnaderna finansieras delvis från momentet för lantmäteriverkets omkostnader och delvis med avgifter från sakägare.

Av en utredning till utskottet framgår att lantmäteriverket måste utvidga sin ägoregleringsverksamhet i överensstämmelse med en växande efterfrågan och förändringar i lantmäteriverkets omvärld. Även om enhetskostnaderna kan sänkas med ibruktagande av ny teknik och verkställighet av förrättningar på ett enklare sätt och det årliga finansieringsbehovet kan regleras genom inbördes prioritering av ägoregleringar, kräver en utvidgning av ägoregleringsverksamheten att staten tillför mer resurser för förrättningar av ägoregleringar. I fråga om förrättningskostnaderna är lantmäteriverket berett att överföra medel under momentet för omkostnader från andra uppgifter till ägoregleringar. Om den årliga efterfrågan överstiger 100 årsverken, vilket i och för sig mycket väl kan ske efter 2006, behöver lantmäteriverket ytterligare anslag under momentet för omkostnader för att klara av regleringarna. Behovet måste varje år bedömas på nytt när budgetpropositionen utarbetas.

Det är emellertid obestriddigt att det behövs ytterligare statlig finansiering för understödjan- de av ombyggnadsarbeten. I år har 3 miljoner

euro beviljats under momentet för understödjan- de av nyskifte, och samma belopp föreslås för 2004. Med detta anslag kan de åtgärder som planeras för nästa år genomföras. *Utskottet vill dock påpeka att så som det ser ut i dagens läge bör anslagen för understödjan- de av nyskifte redan före 2006 ökas till åtminstone 4 miljoner euro. Om ansökningarna om behovsutredningar emellertid ökar i samma utsträckning som under den senaste tiden är behovet av ytterligare finansiering ännu större. År 2010 kan behovet vara till och med 6—8 miljoner euro per år.*

Främjad marknadsföring av ekologiska produkter

Utskottet fäster uppmärksamheten vid att ökningen av ekologiska produkter på marknaden, som länge varit snabb, har avtagit under det senaste året. Kundernas intresse för att köpa ekologiska produkter är beroende av produkturvalet, tillgången och förhållandet mellan produktens pris och kvalitet. Den största kritiken just nu riktas mot dessa faktorer. I produktionskedjan ses dålig lönsamhet och svagt samarbete som de största hindren för ökad ekologisk produktion. De som ligger i slutet av produktionskedjan är mest positivt inställda till ökad ekologisk produktion. Detta gäller speciellt de professionella köken. Jordbrukarna känner sig i dagens läge mest osäkra när det gäller ekologisk produktion. Detta tar sig också uttryck i att intresset för att gå över till ekologisk produktion har minskat. Problemen är speciellt stora inom husdjursproduktionen men förekommer också inom växtproduktionen. Utskottet menar att det också på grund av det allmänna läget inom den ekologiska produktionen är viktigt att statsbudgeten återspeglar samhällets välvilliga inställning till ekologisk produktion. Samtidigt skyndat utskottet på genomförandet av målen och åtgärderna i den ekologiska strategin för Finland (Ehdotus luonnonmukaisen elintarviketuotannon kehittämistä; Työryhmämuistio MMM 2001:10).

Bidrag för marknadsföring av ekologiska produkter har betalats sedan 1998, och stödet har anmälts till Europeiska kommissionen 2001. Bi-

draget har hittills betalats till Finfood/LUOMU som är en del av Finfood - Finlands Matinformation rf.

Bidraget betalas för olika åtgärder och statens andel kan vara antingen högst 50 eller 100 procent. Den statliga finansieringen kan vara högst 50 procent för åtgärder som anses vara reklam för ekologiska produkter. Den statliga finansieringen kan vara 100 procent bl.a. i fråga om följande åtgärder: bättre presentation av ekologiska produkter, utbildning, marknadsundersökningar, vetenskaplig information till den breda allmänheten och mässor.

Finfood/LUOMU organiserar informations- och konsumentkampanjer som syftar till att öka det ekologiska kunnandet i produktionskedjan och bland konsumenterna. Marknadsundersökningarna ger bl.a. svar på frågor som gäller konsumenternas intresse för att köpa ekologiska produkter och deras inställning till dessa produkter samt den ekologiska produktionskedjans attityder och intresse för att öka andelen ekologiska produkter. Projekten för produktutveckling och bättre kvalitet syftar bl.a. till att förbättra relationen pris/kvalitet på ekologiska vegetabilier och uppmuntra affärerna att bygga ut sin försäljning av ekologiska frukter och grönsaker.

I budgeten för 2002 ökade riksdagen momentet för utveckling av produktion och marknadsföring med 50 000 euro (60 000 euro i budgeten för 2003) för programmet *Portaat luomuun* för professionella kök, som syftar till att öka användningen av ekologiska produkter i storkök och restauranger. Programmet genomförs av Finfood/LUOMU och Suonenjoen Luomukeittio-ökeskus.

Det förberedande programmet *Portaat luomuun*, som startades av Finfood/LUOMU och Luomukeittioökeskus 2002, har visat sig vara en bra modell för att främja och bygga ut användningen av ekologiska produkter i de professionella köken. Syftet med programmet är att i stället för att ordna separata temadagar för ekologiska produkter gradvis öka regelbunden användning av ekologiska råvaror i de professionella köken.

Med stöd av tilläggsanslaget på 60 000 euro för 2003 har kökspersonalen delvis kunnat utbildas, men enligt en utredning till utskottet räcker det nuvarande anslaget inte till att utveckla det förberedande programmet och till individuella konsultationer, som absolut behövs för att man ska få de landsomfattande cateringföretagen och restaurangkedjorna att delta och i snabb takt kunna öka användningen av ekologiska produkter i storindustrin. Om de professionella köken hela tiden i jämn takt använder ekologiska produkter förbättras livsmedelsproducenterna förutsättningar att öka produktionen av ekologiska produkter utvecklade för de professionella köken. *Med stöd av det ovan anförda finner utskottet det viktigt att ett anslag på 90 000 euro beviljas i statsbudgeten för genomförandet av programmet Portaat luomuun för professionella kök.*

Finansiering av utsädespotatisforskning vid Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi forskningsstation i Norra Österbotten

I sitt svar (RSv 101/2002 rd) till regeringen om propositionen med förslag till lagstiftning som har samband med ombildande av Centralen för utsädespotatis till ett aktiebolag (RP 70/2002 rd) förutsatte riksdagen att arbetet med att forska i och utveckla produktionstekniken för högklassig utsädespotatis som lämpar sig särskilt för finländska nordliga förhållanden och som då ankom på Centralen för utsädespotatis ska fortsätta vid Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomis forskningsstation i Ruukki och att adekvata anslag årligen avsätts i statsbudgeten för forskning kring och utveckling av potatisodling.

Utsädespotatisforskningen är den forskning vid forskningsstationen i Norra Österbotten vars tyngd har ökat mest den senaste tiden. Stationens läge mitt i produktionsområdet för utsädespotatis (High Grade-område) och det faktum att företagsverksamheten inom branschen har koncentrerats till Norra Österbotten (Pohjoisen kantaperuna Oy, Finska Centralen för Utsädespotatis)

tis Ab, RavintoRaisio och avtalsbaserad produktion av utsädespotatis på en areal av 1 400 ha) har både gjort denna kraftiga satsning på utsädespotatisforskning möjlig och förpliktat stationen till den. De för produktionen gynnsamma naturförhållandena har å sin sida varit avgörande för att produktionen av utsädespotatis har koncentrerats till Norra Österbotten. Sådana gynnsamma förhållanden är till exempel att dagarna är långa under växtperioden, att området är fritt från farliga växtsjukdomar och skadedjur och att odlingsmarkerna är mycket lämpliga för produktion.

Det har framhållits för utskottet i en utredning att i framtiden kommer utsädespotatisen att klara sig bäst när det gäller produktionen av potatis eftersom utsädespotatisbranschen har goda möjligheter att öka sin produktion tack vare exportmarknaden. En nödvändig förutsättning för produktionsökning är att produktionen av högklassig utsädespotatis säkerställs och att de nordliga miljöförhållandenas positiva inverkan på produktionen kan bevisas. Samma principer kan tillämpas på all potatisforskning i vårt land.

Forskningsstationen i Norra Österbotten har sedan 1997 målmedvetet bedrivit tillämpad potatisforskning. Genom denna tillämpade forskning har det varit möjligt att slå fast de viktigaste forskningsbehoven inom utsädespotatisproduktionen. De medel den tillämpade forskningen har är emellertid inte sig tillräckliga för att lösa alla enskilda problem, utan dessutom behövs gedigen grundforskning.

Enligt en utredning till utskottet har forskningsstationen varit tvungen att finansiera sitt forskningsarbete främst med andra medel än forskningscentralen MTT:s, eftersom forskningscentralens andel av lönekostnaderna för potatisforskningen är mycket anspråkslös (10–14 procent). Av den externa finansieringen utgörs en stor del av utvecklingspengar (EUGFJ) som beviljas av arbetskrafts- och näringscentralen, men som inte inom ramen för finansieringsvillkoren kan användas till att enbart finansiera forskning eller investeringar. Därför krävs det lämplig och permanent finansiering för den satsning på potatisforskningen som efterlysts och

den beredskap i fråga om anordningar och analyser som behövs. *Utskottet anser att den tilläggsfinansiering på 300 000 euro som forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomis forskningsstation i Norra Österbotten behöver för utsädespotatisforskningen täcks med ett årligt tilläggsanslag under moment 30.21.21 i statsbudgeten.*

Avslutningsvis

Utskottet vill dessutom fästa uppmärksamheten vid att:

1) följande utgifter/effekter inte ingår i budgeten:

— de administrativa tilläggsutgifter som reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik, som godkändes på sommaren 2003, förutsätter

— det i regeringens rambeslut (maj 2003) reserverade anslaget på 14 089 000 euro (beslut om dess användning fattas senare då det blir klart vilka effekter överenskommelsen om artikel 141 i anslutningsfördraget får)

— ändringar som beror på överenskommelser enligt artikel 141 i anslutningsfördraget (inklusive strukturpolitiken och därmed också finansieringen av verksamheten vid gårdsbrukets utvecklingsfond). *Utskottet finner det viktigt att regeringen nu när besluten om artikel 141 i anslutningsavtalet är fattade så fort som möjligt lämnar ett förslag till riksdagen om den tilläggsfinansiering som besluten kräver.*

2) budgetpropositionen (främjande av vården av skogsnatur 30.31.45) också bör täcka den finansiering som behövs för genomförandet av handlingsprogrammet för att bevara skogarnas mångfald i södra Finland, den västra delen av Uleåborgs län och den sydvästra delen av Lapplands län (METSO).

3) i budgetpropositionen (skogsforskningsinstitutets omkostnader 30.32.21) ingår ett anslag på 100 000 euro för investeringar i nybygget för forskningscentralen i Joensuu, men an-

slaget räcker inte till behövliga investeringar i inredning och apparatur. Utskottet finner det viktigt att momentet 30.32.21 ökas med ett nettoanslag på 500 000 euro för investeringar i inredning och apparatur vid nybygget för forskningscentralen i Joensuu.

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet anför som sitt utlåtande

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 17 oktober 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Sirkka-Liisa Anttila /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml (delvis)
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Risto Kuisma /sd
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd
Minna Lintonen /sd
Reijo Paajanen /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent (delvis)
Lasse Virén /saml (delvis)
ers. Jari Leppä /cent
Unto Valpas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.